

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ НАПИСАННЯ ЕСЕ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Написання творів – одне із найважчих завдань. Не кожному дано просто викладати свої думки, а особливо якщо мова йде про текст-міркування, де потрібно пред'явити всі аргументи і контраргументи і висловити свою думку, причому так, щоб усім було зрозуміло. Сучасний динамічний і багатовекторний час стимулює привнесення у практику навчання нових форм і методів навчання, які у першу чергу спрямовані на активізацію навчально-пізнавальної діяльності, підвищення інтересу до предмета, розвиток творчого потенціалу особистостей і продуктивного, критичного їхнього мислення.

Від традиційного реферату есе перейняло краще: визначення мети, завдання роботи, структурованість, послідовність викладення теоретичного обґрунтування та практичних аргументів, критерії оцінки роботи (певні шаблони-орієнтири) тощо.

Застосування есе сприяє більш чіткому й грамотному формулюванню думок, допомагає розташовувати ці думки в логічній послідовності, припускає вільне володіння мовою термінів і понять, розкриває глибину й широту навчального матеріалу, вчить використати приклади, цитати, необхідні аргументи за відповідною темою.

Незважаючи на те, що есе це творча робота, воно має чітку структуру, єдину для всіх текстів. Перевіряючи, як абітурієнт впорався із завданням, викладач неодмінно звертає увагу на наявність актуальності, гіпотези, тез та іншого, розташованих в певному порядку.

Структура твору передбачає **висунення на початку певної тези**, а після її доказ аргументами у вигляді логічних викладок, цитат або викладу відповідних фактів.

Есе складається з таких елементів:

- Назва. Вона повинна точно відображати суть написаного.
- План. Складається з двох і більше складових. План есе може видаватися більш довільним та публіцистичним аніж у рефераті. Після укладення плану відразу переходимо до тексту.
- Вступ. Тут необхідно обґрунтувати важливість розгляду обраних абітурієнтом питань, висунути головну гіпотезу. Гіпотеза це якесь припущення, яке буде підтверджено або спростовано. Якщо ви викладаєте думку певного вченого або групи людей, з якими не згодні, то така гіпотеза спростовується. А ось сформована самостійно ідея, як правило, повинна

бути підтверджена. Втім, ви можете показати, що ваше стара думка була помилковою.

- Основна частина. Самостійно написати структуру есе, якщо воно маленьке, нескладно.
- Структура основної частини нагадує ланцюжок з кілець. Спочатку висувається теза, потім пишуться кілька аргументів до неї. Теза доведена, а значить, переходимо до наступного.

Автор самостійно вирішує, скільки тез йому необхідно довести. Кількість же тез не повинна бути менше трьох позицій. Велика кількість перевантажує дослідження, а менша виглядає несерйозно для такої роботи.

Тези обґрунтовуються:

1. Особистим досвідом, історіями з життя інших людей, як близьких, так і з біографії знаменитостей.
2. Явищами, які кожен може спостерігати.
3. Фактами, переданими без спотворення, маніпуляцій.
4. Цитатами відомих учених, політиків, письменників, творчих діячів.
5. Історичними подіями, які доповнює аналіз їх суті, причин, наслідків.
6. Витягами із законів, актуальних або застарілих.

Всі докази плавно ведуть читача до доведенню або спростування гіпотези.

Тому важливо побудувати структуру есе в правильному логічному порядку.

- Висновок. Правила, як написати структуру есе, говорять про необхідність короткого підведення підсумків, де останній абзац присвячено тому яким чином ми довели висловлене раніше припущення. Вносити висновок на окрему сторінку допустимо, якщо це текст великого обсягу. В іншому випадку досить почати його з нового абзацу.
- Список джерел. Іноді есе містить посилання на цитати з книг, дані офіційних ресурсів. Їх необхідно оформити як повноцінний список використаної літератури. На всі запозичені дані або цитування потрібно зробити посилання. Для цього скористайтеся відповідним пунктом меню текстового редактора. Джерела подаються по мірі їх появи або ж в алфавітному порядку. При використанні алфавітного порядку спочатку йдуть закони, потім праці вітчизняних авторів, розміщені за першими літерами прізвищ або заголовків, після – роботи іноземних вчених, далі – ресурси Інтернету.
- Додатки. Структура есе не передбачає оформлення додатків. Однак жорсткої заборони на їх наявність не існує. Сюди виносяться матеріали, які допомагають краще зрозуміти суть викладених доказів.

Інструкція з методики роботи:

1. Сівши за есе з історії, насамперед визначтеся з темою. Наступний етап у роботі – пошук інформації за темою. Намагайтеся вивчити її в найдрібніших подробицях, навіть, якщо спочатку вона здалася вам складною, ви зможете придумати план відповіді, а заодно запасетеся і фактичним матеріалом.
2. Потім знайдену інформацію необхідно впорядкувати. Складіть план міркувань, спираючись на причинно-наслідкові зв'язки між подіями, про які піде мова в вашому есе. Не нехуйте планом, як би нудно це не здавалося: сувора схема, залежно від якої буде згодом будуватися ваше есе, допоможе вам уникнути алогічності у творі. Як правило, за порушення логіки в міркуваннях досить часто викладачеві доводиться знижувати бали.
3. Перед тим як приступити до написання есе, продумайте також аргументи і контраргументи – «за» і «проти», висловлюючись простіше. Продумайте їх заздалегідь, тому що пізніше у вас не буде часу «зісковзувати» на розлогі міркування. Випишіть їх в стовпчик і коротко, у вигляді тез, а після, на папері, «обшийте» ці сухі аргументи «мереживом» свого красномовства. Але не забувайте: стислість сестра таланту, уникайте «води».
4. План і список тез готові, ідеї в голові вже сформувався, можна діставати листок і писати. Коли візьметесь за основний текст есе, віддавайте перевагу науково-публіцистичному стилю мовлення. Головне – не «скочуйтеся» на розмовний стиль, як би вам не хотілося висловлюватися простіше, як у повсякденному житті. Це відразу зменшить ваші досягнення під час перевірки.
5. Наприкінці есе не забудьте подати чіткий, лаконічний висновок. Відсутність висновку є значною помилкою, часом це одна з найважливіших частин в творі. Отже, виклавши всі аргументи pro et contra, не забудьте зробити з усіх своїх міркувань гідний висновок. І не забудьте додати власну думку на основі історичної ситуації, саме це й потрібно від автора есе. Обов'язково зв'яжіть її з фактичним змістом твору.
6. Обсяг есе має складати 4-5 сторінок. Наприкінці обов'язковим є наведення списку використаних джерел та літератури, а також вказівок на використані інтернет-ресурси.

Нижче пропонуємо тематику есе з історії України. Усі пропоновані нами есе тематично виходять з програми ЗНО з дисципліни історія України.